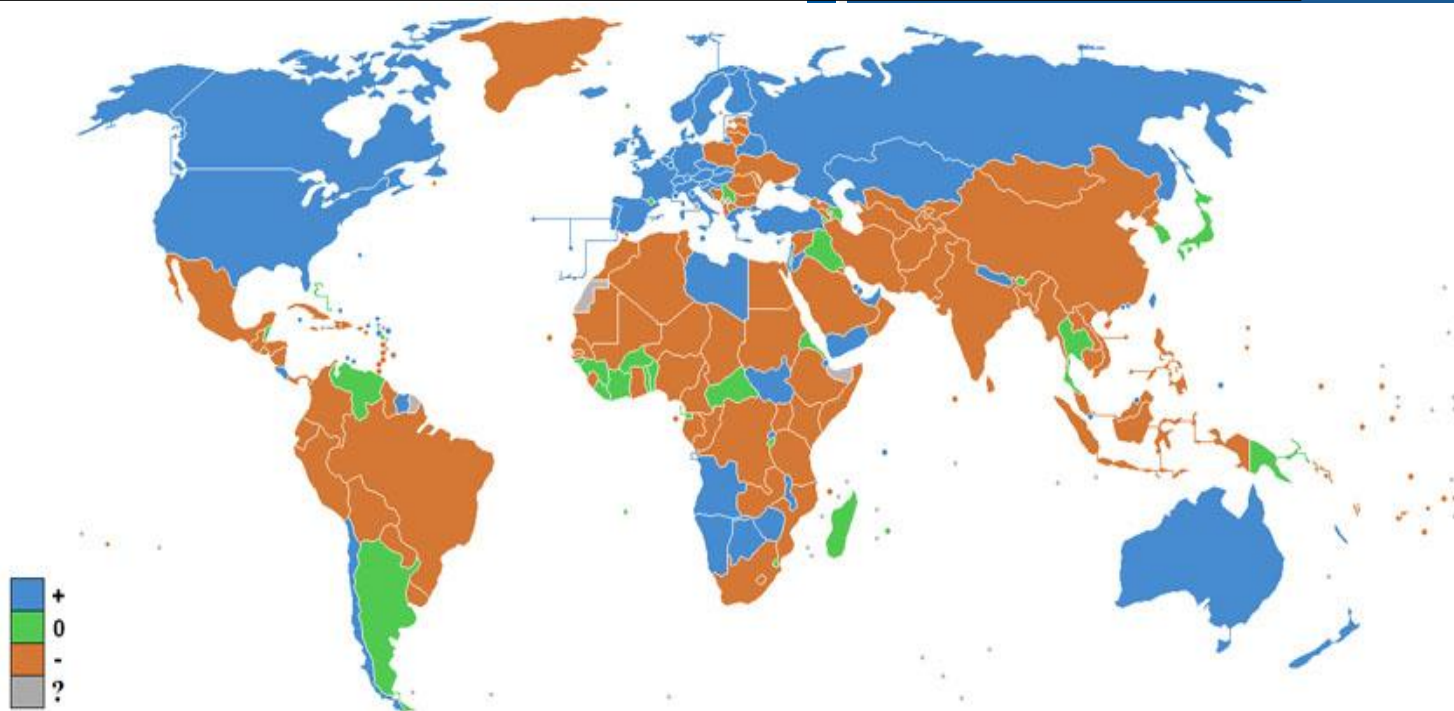

جایگاه ایران در شاخص جریان بالقوه مهاجرت

(Potential Net Migration Index)

پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف

رصدخانه مهاجرت ایران

بهمن ۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان:	جایگاه ایران در شاخص جریان بالقوه مهاجرت (Potential Net Migration Index)
گردآوری و تدوین:	رصد خانه مهاجرت ایران
ناشر:	پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف
سال چاپ:	بهمن ۱۳۹۷
آدرس:	تهران، خ آزادی، خ شهید حبیب‌اللهی، خ شهید قاسمی، جنب دانشکده انرژی، بن‌بست گوهر
تلفن:	۶۶۰۶۵۱۶۱ - (+۹۸۲۱)
نمابر:	۶۶۰۶۵۱۶۱ - (+۹۸۲۱)

خلاصه مدیریتی

این گزارش حاصل بررسی های آماری بر روی جدیدترین گزارش موسسه گالوپ که در ارتباط با میل و پتانسل مهاجرت در میان اتباع کشورهای مختلف دنیا می باشد که اخیراً منتشر شده است. بر همین اساس، "رصدخانه مهاجرتی ایران" وابسته به پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه شریف با بررسی دقیق اطلاعات این گزارش بویژه آمار مربوط به ایران و همچنین افزودن تحلیل های کارشناسی بر داده های اولیه در گزارش گالوپ، سعی در تبیین هر چه بهتر این موضوع در داخل کشور دارد.

موسسه گالوپ از سال ۲۰۰۵ تا کنون بطور منظم پیمایش هایی را برای سنجش پتانسیل مهاجرت و تغییر جمعیت بین ۱۶۰ کشور انجام داده است که در دوره های زمانی دو یا سه ساله نتایج آنها را منتشر کرده است. اخیراً نتایج یک پیمایش که در پی یافتن پتانسیل رشد جمعیت بزرگسال در صورت برداشته شدن همه موانع مهاجرت می باشد منتشر شده است که با «شاخص جریان بالقوه مهاجرت» (Potential Net Migration Index) نشان داده می شود.

اهمیت جایگاه و کاربرد «شاخص جریان بالقوه مهاجرت» بخصوص برای سیاست گذاران این است که این شاخص ذهنیت اتباع هر کشور نسبت به مقوله مهاجرت را نشان می دهد و به سیاست گذاران کمک می کند تا در جهت جلوگیری و یا مدیریت مهاجرت نیروی انسانی فعال و کارآمد برنامه ریزی کرده و یا شرایط لازم را برای بالفعل کردن ظرفیت جذب نیروی انسانی مورد نیازش از دیگر کشورها فراهم نماید. اهمیت دیگر شاخص جریان بالقوه مهاجرت در جهانی بودن این داده هاست. این داده ها برای ۱۶۰ کشور جهان جمع آوری شده است که هیچ شاخصی در حوزه مهاجرت تا این اندازه داده قابل مقایسه بین کشوری گردآوری نکرده است.

در آخرین پیمایش انجام شده توسط موسسه گالوپ، با حدود نیم میلیون نفر بزرگسال در ۱۵۰ کشور بین سال های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ مصاحبه های رودررو یا تلفنی انجام شده است. از داده های به دست آمده «شاخص جریان بالقوه مهاجرت» اندازه گیری شده است و اخیراً در سایت گالوپ به نمایش در آمده است. در کنار این شاخص کلی، دو شاخص کاربردی و مفید نیز توسط گالوپ معرفی و اندازه گیری شده اند که اولی «شاخص جریان بالقوه جذب استعداد^۱» و دیگری «شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان^۲» هستند. شاخص پتانسیل خالص جذب استعداد، در واقع پتانسیل مهاجرت افراد تحصیل کرده (دارای مدرک کارشناسی و بالاتر) را می سنجد و شاخص پتانسیل خالص مهاجرت جوانان، این شاخص را برای افراد بین ۱۵ تا ۲۹ سال، اندازه می گیرد.

• وضعیت جهانی شاخص های سه گانه بالقوه مهاجرت

شاخص کلی جریان بالقوه مهاجرت (PNMI): بیشترین میزان این شاخص متعلق به کشور نیوزلند (۲۳۱٪) و کمترین آن متعلق به کشور سیرالئون (۷۰٪-) است. این بدین معناست که در صورت برداشته شدن موانع، جمعیت کشور نیوزلند ۲۳۱ برابر اضافه خواهد شد و جمعیت فعلی سیرالئون به ۳۰ درصد جمعیت فعلی کاهش خواهد یافت.

شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها: رتبه اول جذب استعداد مربوط به قبرس شمالی است (۴۳۲٪) و کمترین میزان این شاخص مربوط به سیرالئون (۷۳٪-) است. یعنی در صورت آزادی اقامت در کشورها، جمعیت استعدادهای قبرس شمالی ۵۳ برابر خواهد شد و جمعیت تحصیل کرده ها در سیرالئون به ۲۷٪ جمعیت فعلی آنها در این کشور خواهد رسید.

¹ Potential Net Brain Gain Index

² Potential Net Youth Migration Index

شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان: رتبه اول متعلق به کشور ایسلند (۴۵۱٪) و رتبه آخر متعلق به سیرالئون (۷۸٪-) است. یعنی جذب جمعیت جوانان ایسلند به شکلی است که در صورت نبود محدودیت جمعیت جوانان آن بیش از ۵.۵ برابر خواهد شد و از جمعیت جوانان سیرالئون تنها ۲۲ درصد در این کشور باقی خواهند ماند.

• رتبه‌بندی و جایگاه ایران در شاخص‌های سه گانه جریان بالقوه مهاجرت

جایگاه ایران در سه شاخص: در مورد ایران شاخص PNMI کل برابر با (۱۶٪-)، شاخص جذب استعداد برابر با (۲۷٪-) و شاخص مهاجرت جوانان (۱۹٪-) بوده است. یعنی در صورت حذف محدودیت‌ها، جمعیت کشور ۱۶ درصد، جمعیت تحصیلکرده‌ها ۲۷ درصد و جمعیت جوانان ۱۹ درصد کاهش پیدا می‌کند (داده‌ها مربوط به سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ است). ایران از میان ۱۵۰ کشور، ۸۷مین کشور از نظر جذابیت برای مهاجرت است. رتبه ایران برای جذب تحصیلکرده‌ها ۷۸ و برای جذب جوانان ۷۷ می‌باشد. البته بایستی توجه داشت که امتیاز کشورها در محدوده ایران به شدت به هم نزدیک هستند.

• تحلیل رتبه و جایگاه ایران از طریق مقایسه زوجی شاخص‌ها

بنظر می‌رسد با ترکیب و مقایسه زوجی هر یک از شاخص‌های سه گانه، می‌توان دید بهتری نسبت به پتانسیل مهاجرت در کشورها به دست آورد. بر همین اساس در این گزارش، رتبه و جایگاه ایران از ترکیب شاخص جریان بالقوه مهاجرت با شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها و سپس با شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان و در نهایت دو شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان و جریان بالقوه جذب استعدادها، دو به دو بررسی شده است.

✓ جایگاه ایران در ترکیب شاخص جریان بالقوه مهاجرت و شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها

با ترکیب دو شاخص PNMI و شاخص جذب استعداد (BRAIN) و نیز با توجه به مثبت و منفی بودن امتیازات این دو شاخص، حداقل چهار گروه از کشورها قابل شناسایی و طبقه‌بندی هستند. البته نکته قابل توجه اینکه جمعیت این گروه‌ها بسیار متفاوت است: دو گروهی که دو شاخص علامت متفاوت دارند بسیار کم جمعیت هستند و نمونه خاص محسوب می‌شوند، و اکثر کشورها در دو گروه با علامت یکسان جای می‌گیرند. یعنی در حالت کلی می‌توان گفت رشد یا کاهش جمعیت تحصیلکرده‌ها از رشد یا کاهش جمعیت کل تبعیت می‌کند.

قرارگرفتن ایران در گروه چهارم: شاخص کل (-) و شاخص جذب استعدادها (-)

این گروه پرجمعیت‌ترین گروه بوده که ۶۷ کشور (حدود دوسوم کشورهای بررسی‌شده) عضو آن هستند. کشورهای این گروه در صورت باز بودن مرزها، هم با کاهش جمعیت و هم با کاهش افراد تحصیلکرده روبه‌رو خواهند شد. ایران هم با شاخص کلی (۱۶٪-) و شاخص جذب استعدادها (۲۷٪-) جزو این گروه است. از آنجایی که بسیاری از کشورها، حتی کشورهایی مانند چین و هند، در این دو شاخص وضعیتی مشابه ایران دارند که در آن هم پتانسیل رشد جمعیت و هم پتانسیل رشد تحصیلکرده‌ها منفی است. یعنی دوسوم کشورهای مورد مطالعه جذابیت پایینی برای عموم مردم جهان و تحصیلکرده‌ها دارند.

✓ جایگاه ایران در ترکیب شاخص جریان بالقوه مهاجرت و شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان

با ترکیب دو شاخص شاخص مهاجرت جوانان (YOUTH) و شاخص PNMI برای کشورها و با توجه به مثبت و منفی بودن امتیازات این دو شاخص می‌توان چهار گروه از کشورها را شناسایی کرد. همانند قبل، جمعیت این گروه‌ها بسیار متفاوت است: دو گروهی که

دو شاخص علامت متفاوت دارند بسیار کم جمعیت هستند و نمونه خاص محسوب می شوند، و اکثر کشورها در دو گروه با علامت یکسان جای می گیرند. یعنی در حالت کلی می توان گفت رشد یا کاهش جمعیت جوانان از رشد یا کاهش جمعیت کل تبعیت میکند.

قرارگرفتن ایران در گروه چهارم: شاخص کل (-) و شاخص مهاجرت جوانان (-)

این گروه پرجمعیت ترین گروه بوده که ۱۰۷ کشور (بیش از دوسوم کشورهای بررسی شده) عضو آن هستند. کشورهای این گروه در صورت باز بودن مرزها، هم با کاهش جمعیت و هم با کاهش جمعیت جوانان روبه رو خواهند شد. ایران هم با شاخص کلی (۱۶-) و شاخص مهاجرت جوانان (۱۹-) جزو این گروه است.

در نموداری که در متن گزارش ترسیم و مشخص شده است، اکثر کشورهای این گروه در زیر خط تساوی قرار دارند. یعنی عدم جذابیت این کشورها برای جوانان بیشتر از عدم جذابیت برای عموم مردم است. به عبارت دیگر می توان گفت عدم جذابیت این کشورها برای جوانان می تواند باعث کاهش جمعیت مردم شود. از آنجایی که این کشورها (مخصوصاً برای کشورها با شاخص ۰ تا ۴۰-) مانند مجمع الجزایری حول خط تساوی شاخص ها قرار گرفته اند، می توان گفت که این شاخص پتانسیل جذب کلی با شاخص پتانسیل جذب جوانان در این کشورها نسبتاً نزدیک به هم هستند. نکته قابل توجه دیگر اینکه بسیاری از کشورها، حتی کشورهایی مانند چین، کره جنوبی و هند، در این دو شاخص وضعیتی مشابه ایران دارند که در آن هم پتانسیل رشد جمعیت و هم پتانسیل رشد جوانان منفی است. یعنی دوسوم کشورهای مورد مطالعه جذابیت پایینی برای عموم مردم جهان و جوانان دارند.

✓ جایگاه ایران در ترکیب شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها و شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان

با ترکیب دو شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان (YOUTH) با شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها و همچنین با توجه به مثبت و منفی بودن امتیازات این دو شاخص، مجدداً می توان چهار گروه از کشورها را شناسایی کرد. جمعیت این گروه ها بسیار متفاوت است: دو گروهی که دو شاخص علامت متفاوت دارند بسیار کم جمعیت هستند و نمونه خاص محسوب می شوند، و اکثر کشورها در دو گروه با علامت یکسان جای می گیرند. یعنی در حالت کلی می توان گفت رشد یا کاهش جمعیت تحصیل کرده از رشد یا کاهش جمعیت جوانان تبعیت می کند.

قرارگرفتن ایران در گروه چهارم: شاخص مهاجرت جوانان (-) و شاخص جذب استعداد (-)

این گروه پرجمعیت ترین گروه بوده که ۶۹ کشور (حدود دوسوم کشورهای بررسی شده) عضو آن هستند. کشورهای این گروه در صورت باز بودن مرزها، هم با کاهش جمعیت استعدادها و هم با کاهش جمعیت جوانان روبه رو خواهند شد. ایران هم با شاخص جذب استعداد (۲۷-) و شاخص مهاجرت جوانان (۱۹-) جزو این گروه است.

ترسیم جایگاه کشورها بر اساس محور مختصات نشان می دهد که اکثر کشورهای این گروه حول خط تساوی قرار دارند. یعنی عدم جذابیت این کشورها برای جوانان با عدم جذابیت برای تحصیل کرده ها تقریباً یکسان است. برای اغلب این کشورها بخشی از جمعیت جوانان و بخشی از جمعیت تحصیل کرده ها علاقه مند به خروج از کشور هستند. در ایران همپوشانی این دو گروه زیاد بوده و سیاستگذاران بایستی روی این مساله تمرکز لازم را داشته باشند.

فهرست مطالب

۱. مفاهیم و تعاریف.....	۵
۲. مقایسه بین کشورهای برتر در PNMI.....	۷
۳. رتبه‌بندی و جایگاه ایران در شاخص‌های جریان بالقوه مهاجرت.....	۸
۳-۱ شاخص جریان بالقوه مهاجرت و شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها.....	۱۱
۳-۲ شاخص جریان بالقوه مهاجرت و شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان.....	۱۵
۳-۳ شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها و شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان.....	۱۹
۳-۴ جایگاه ایران در بین کشورهای منطقه.....	۲۳
۴. منابع.....	۲۴
۵. پیوست‌ها.....	۲۵

۱. مفاهیم و تعاریف

موسسه گالوپ از سال ۲۰۰۵ تا کنون پیمایشی را برای سنجش پتانسیل مهاجرت و تغییر جمعیت بین ۱۶۰ کشور انجام داده که در دوره‌های زمانی دو یا سه ساله منتشر کرده است.^۳ این پیمایش در پی یافتن پتانسیل رشد جمعیت بزرگسال در صورت برداشته شدن همه موانع مهاجرت می باشد که با «شاخص جریان بالقوه مهاجرت» (Potential Net Migration Index) نشان داده می شود. در این پیمایش به دنبال پاسخ این پرسش‌ها هستیم که «اگر افراد بتواند به طور دائم به هر کشوری که می خواهند مهاجرت کنند، جمعیت هر کشور چقدر تغییر خواهد کرد؟»، «جمعیت جوانان آن کشور چه تغییری می کند؟» و در نهایت «چقدر کاهش یا افزایش در جمعیت استعدادها خواهیم داشت؟».

این پیمایش بر اساس مصاحبه‌های تلفنی یا رودرو با بزرگسالان هر کشور (۵۰۰ تا ۲۰۰۰ نفر در سال) انجام شده است. هدف سنجش پتانسیل کاهش یا افزایش جمعیت بزرگسال (به صورت خالص) است که با تفریق تعداد کسانی که تمایل خروج از کشور دارند از تعداد کسانی که تمایل به ورود به کشور دارند در نسبت با جمعیت آن کشور، به دست می آید.

A: تعداد کسانی که تمایل به ورود به کشور دارند

B: تعداد کسانی که تمایل به خروج از کشور دارند

C: جمعیت کشور

$$((A-B)/C)*100 \text{ PNMI} =$$

دو شاخص دیگر که در خلال این پیمایش اندازه‌گیری شده و از اهمیت زیادی برخوردار است، یکی «شاخص جریان بالقوه جذب استعداد»^۴ و دیگری «شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان»^۵ هستند. محاسبه این دو شاخص با رویکردی مانند شاخص جریان بالقوه مهاجرت انجام می شود. شاخص پتانسیل خالص جذب استعداد، در واقع شاخص را برای افراد تحصیل کرده (دارای مدرک کارشناسی و بالاتر) می سنجد و شاخص پتانسیل خالص مهاجرت جوانان این شاخص را برای افراد بین ۱۵ تا ۲۹ سال، اندازه می گیرد.

A: تعداد افراد تحصیل کرده‌ای که تمایل به ورود به کشور دارند

B: تعداد افراد تحصیل کرده‌ای که تمایل به خروج از کشور دارند

^۳ در برخی سال‌ها اطلاعات بعضی کشورها ثبت نشده است و به همین دلیل گزارش‌ها برای دو تا سه سال ارائه شده است.

^۴ Potential Net Brain Gain Indexes

^۵ Potential Net Youth Migration indexes

$$\text{Potential Net Brain Gain Indexes (BRAIN)} = ((A-B)/C) * 100$$

C: جمعیت افراد تحصیل کرده کشور

$$\text{Potential Net Youth Migration indexes} = ((A-B)/C) * 100$$

A: تعداد جوانانی که تمایل به ورود به کشور دارند

B: تعداد جوانانی که تمایل به خروج از کشور دارند

C: جمعیت جوانان کشور

این شاخص‌ها الگوهای مهاجرت را پیش‌بینی نمی‌کنند بلکه اطلاعات مفیدی به سیاست‌گذاران می‌دهند که چه افرادی کشور مورد نظر را جذاب می‌دانند و اینکه در چه حوزه‌هایی بایستی اقداماتی برای نگه‌داشت استعدادها در کشور انجام دهند.

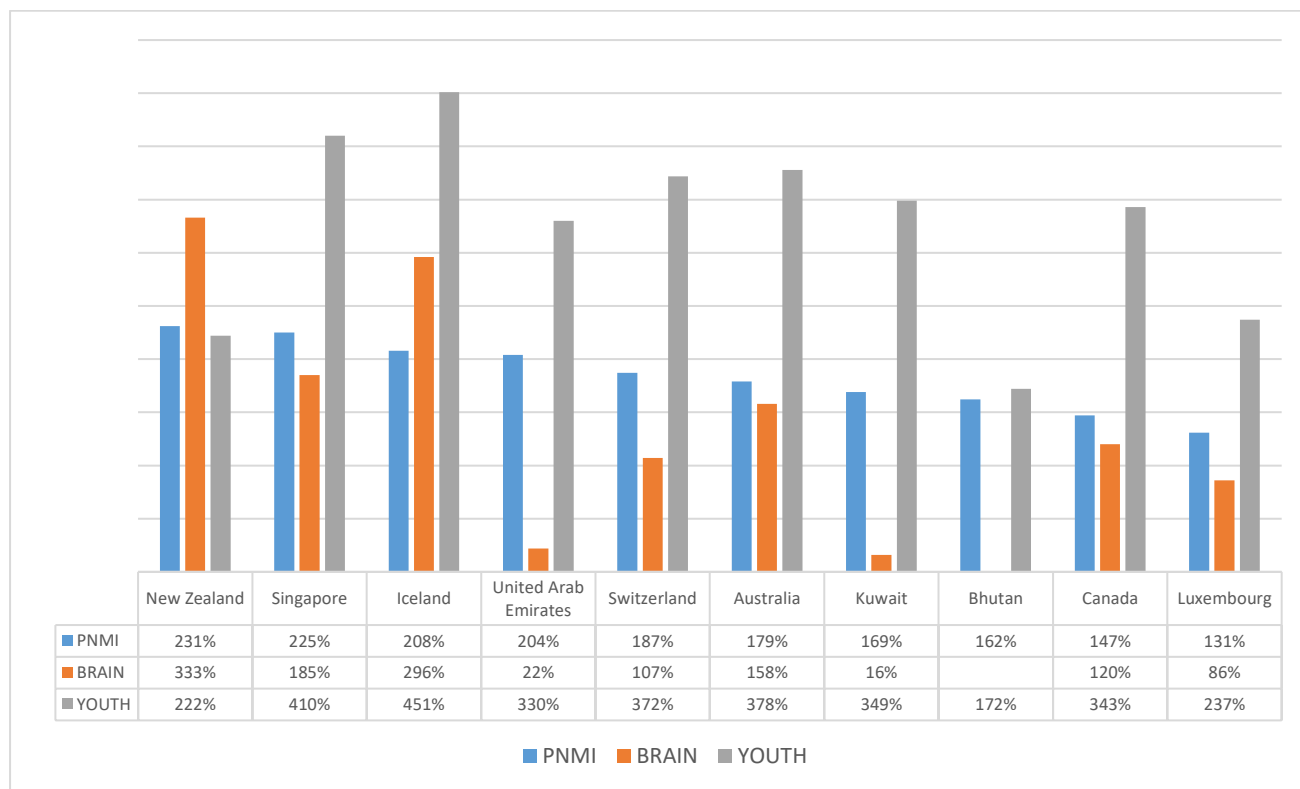
ممکن است این پرسش مطرح شود که سیاست‌گذاران چگونه می‌توانند از شاخصی که فقط حالت بالقوه را اندازه‌گیری می‌کند، استفاده کنند. پاسخ این است که اتفاقاً این شاخص بسیار کارا است؛ چرا که این شاخص ذهنیت افراد به مهاجرت را نشان می‌دهد و به سیاست‌گذاران کمک می‌کند، از مهاجرت نیروی انسانی فعال و کارآمدش جلوگیری کرده و یا شرایط را برای بالفعل کردن مهاجرت نیروی انسانی مورد نیازش از کشورهای دیگر فراهم نماید.

اهمیت دیگر شاخص جریان بالقوه مهاجرت در جهانی بودن این داده‌هاست. این داده‌ها برای ۱۶۰ کشور جهان جمع‌آوری شده است که هیچ شاخصی در حوزه مهاجرت تا این اندازه قابل مقایسه گردآوری نکرده است.

در آخرین پیمایش انجام شده، با حدود نیم میلیون نفر بزرگسال در ۱۵۰ کشور بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ مصاحبه‌های رودررو یا تلفنی انجام شده است. از داده‌های به دست آمده سه شاخص اندازه‌گیری شده است و اخیراً در سایت گالوپ به نمایش درآمده است. در پیوست یک میزان سه شاخص برای همه کشورهای بررسی شده، فهرست شده‌اند. در این گزارش جایگاه ایران و سایر کشورها بر اساس داده‌های مذکور بررسی و تحلیل خواهد شد.

۲. مقایسه بین کشورهای برتر در PNMI

به منظور درک تفاوت بین شاخص‌ها، سه شاخص PNMI برای ده رتبه اول شاخص جریان بالقوه مهاجرت (PNMI)، در نمودار ۱ به تصویر کشیده شده است. نیوزلند به عنوان پتانسیل اول برای افزایش جمعیت، پتانسیل خوبی هم برای افزایش استعدادها دارد. در مقابل کشورهای امارات و کویت که پتانسیل بیشتری برای جذب جوانان دارند، پتانسیل جذب استعدادهای پایینی دارند. یعنی با اینکه جمعیت امارات می‌تواند سه برابر شود ($PNMI=204\%$) و جمعیت جوان این کشور حدود ۳.۳ برابر افزایش پیدا خواهد کرد ولی جمعیت استعدادها فقط ۲۰ درصد افزایش می‌یابد. این نشان دهنده تمایل پایین تحصیلکرده‌ها به امارات است در حالی که جمعیت جوان با تحصیلات کمتر علاقه بیشتری برای رفتن به امارات دارند. کشورهای ایسلند و نیوزلند کشورهای هستند که شاخص جذب استعدادهاشان بیشتر از شاخص کلی است. این بدان معناست که افرادی که تمایل دارند به این دو کشور مهاجرت دائم کنند، بیشتر افراد تحصیلکرده هستند. مثلاً ایسلند قابلیت افزایش جمعیت سه برابری دارد در حالی که جمعیت تحصیلکرده‌ها می‌تواند تا چهار برابر شود.

نمودار ۱: ده کشور برتر در شاخص جریان بالقوه مهاجرت

۳. رتبه‌بندی و جایگاه ایران در شاخص‌های جریان بالقوه مهاجرت

در این بخش به بررسی رتبه ایران و بالاترین و پایین‌ترین امتیاز کشورها در هر شاخص پرداخته خواهد شد. در جدول ۱ ده کشور صاحب بیشترین و کمترین امتیاز و همچنین کشورهای همجوار ایران در رتبه‌بندی هر شاخص آورده شده است.

PNMI: بیشترین میزان این شاخص متعلق به کشور نیوزلند (۲۳۱٪) و کمترین آن متعلق به کشور سیرالئون (۷۰٪-) است. این بدین معناست که در صورت برداشته شدن موانع، جمعیت کشور نیوزلند ۲۳۱ برابر اضافه خواهد شد و جمعیت فعلی سیرالئون به ۳۰ درصد جمعیت فعلی کاهش خواهد یافت.

شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها^۶: رتبه اول جذب استعداد مربوط به قبرس شمالی است (۴۳۲٪) و کمترین میزان این شاخص مربوط به سیرالئون (۷۳٪-) است. یعنی در صورت آزادی اقامت در کشورها، جمعیت استعدادهای قبرس شمالی ۵۳ برابر خواهد شد و جمعیت تحصیل کرده‌ها در سیرالئون به ۲۷٪ جمعیت فعلی آنها در این کشور خواهد رسید.

شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان: رتبه اول متعلق به کشور ایسلند (۴۵۱٪) و رتبه آخر متعلق به سیرالئون (۷۸٪-) است. یعنی جذب جمعیت جوانان ایسلند به شکلی است که در صورت نبود محدودیت جمعیت جوانان آن بیش از ۵۵ برابر خواهد شد و از جمعیت جوانان سیرالئون تنها ۲۲ درصد در این کشور باقی خواهند ماند.

جایگاه ایران در سه شاخص: در مورد ایران شاخص PNMI کل برابر با (۱۶٪-)، شاخص جذب استعداد برابر با (۲۷٪-) و شاخص مهاجرت جوانان (۱۹٪-) بوده است. یعنی در صورت حذف محدودیت‌ها، جمعیت کشور ۱۶ درصد، جمعیت تحصیل کرده‌ها ۲۷ درصد و جمعیت جوانان ۱۹ درصد کاهش پیدا می‌کند (داده‌ها مربوط به سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ است). ایران از میان ۱۵۰ کشور، ۸۷مین کشور از نظر جذابیت برای مهاجرت است. رتبه ایران برای جذب تحصیل کرده‌ها ۷۸ و برای جذب جوانان ۷۷ می‌باشد. البته بایستی توجه داشت که امتیاز کشورها در محدوده ایران به شدت به هم نزدیک هستند.

^۶ شاخص جذب استعدادها برای کشورهایی که نمونه آماری استعدادهایش کمتر از ۲۰۰ نفر بوده است، محاسبه نشده است.

در نگاه جهانی اگر هرکس بتواند به راحتی مهاجرت کند، جمعیت کشورهای آمریکای شمالی، اروپا و اقیانوسیه افزایش و جمعیت مناطق آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین کاهش خواهد یافت. امتیاز شاخص جوانان نشان می‌دهد که کشورهای توسعه یافته‌تر پتانسیل جذب مهاجرت جوانان بیشتری به نسبت تحصیلکرده‌ها دارند.

جدول ۱: رتبه‌بندی کشورها در شاخص های PNMI

مهاجرت (جذب) جوانان			جذب استعدادها ^۷			PNMI		
رتبه	کشور	امتیاز	رتبه	کشور	امتیاز	رتبه	کشور	امتیاز
۱	ایسلند	451%	۱	قبرس شمالی	432%	۱	نیوزلند	231%
۲	سنگاپور	410%	۲	نیوزلند	333%	۲	سنگاپور	225%
۳	استرالیا	378%	۳	ایسلند	296%	۳	ایسلند	208%
۴	سوئیس	372%	۴	اسپانیا	187%	۴	امارات متحده عربی	204%
۵	کویت	349%	۵	سنگاپور	185%	۵	سوئیس	187%
۶	کانادا	343%	۶	دانمارک	169%	۶	استرالیا	179%
۷	امارات متحده عربی	330%	۷	استرالیا	158%	۷	کویت	169%
۸	قبرس شمالی	255%	۸	کانادا	120%	۸	بوتان	162%
۹	لوکزامبورگ	237%	۹	سوئیس	107%	۹	کانادا	147%
۱۰	نیوزلند	222%	۱۰	فنلاند	107%	۱۰	لوکزامبورگ	131%
۷۲	اکوادور	-15%	۷۳	ارمنستان	-24%	۸۲	اکوادور	-15%
۷۳	گرجستان	-18%	۷۴	بورکینافاسو	-24%	۸۳	کنیا	-15%
۷۴	اکوادور	-18%	۷۵	لیبی	-25%	۸۴	مالی	-15%
۷۵	قزاقستان	-19%	۷۶	جمهوری آفریقای مرکزی	-26%	۸۵	ویتنام	-15%
۷۶	لیبی	-19%	۷۷	شیلی	-27%	۸۶	مجارستان	-16%
۷۷	ایران	-19%	۷۸	ایران	-27%	۸۷	ایران	-16%
۷۸	مالی	-21%	۷۹	فلسطین	-27%	۸۸	قزاقستان	-16%
۷۹	موزامبیک	-21%	۸۰	کامرون	-27%	۸۹	لیبی	-16%
۸۰	چاد	-21%	۸۱	صربستان	-27%	۹۰	موزامبیک	-16%

^۷ داده های مربوط به تمایل به مهاجرت تحصیل کرده‌ها در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ فقط برای ۱۰۹ کشور موجود است.

۹۱	بولیوی	-17%	82	اردن	-29%	81	کنیا	-22%
۹۲	چاد	-17%	83	مکزیک	-29%	82	قرقیزستان	-22%

۱۴۱	سنگال	-34%	۱۰۰	الجزایر	-40%	۱۴۱	مولداوی	-49%
۱۴۲	گینه	-36%	۱۰۱	بوسنی و هرزگوین	-42%	۱۴۲	مقدونیه	-52%
۱۴۳	السالوادور	-40%	۱۰۲	عراق	-43%	۱۴۳	هندوراس	-53%
۱۴۴	کوزوو	-42%	۱۰۳	کوزوو	-45%	۱۴۴	جمهوری دموکراتیک کنگو	-56%
۱۴۵	سوریه	-44%	۱۰۴	غنا	-50%	۱۴۵	بوسنی و هرزگوین	-57%
۱۴۶	نیجریه	-46%	۱۰۵	آلبانی	-51%	۱۴۶	نیجریه	-57%
۱۴۷	جمهوری دموکراتیک کنگو	-50%	۱۰۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	-56%	۱۴۷	السالوادور	-61%
۱۴۸	لیبریا	-60%	۱۰۷	گینه	-60%	۱۴۸	هاییتی	-68%
۱۴۹	هاییتی	-63%	۱۰۸	السالوادور	-73%	۱۴۹	لیبریا	-70%
۱۵۰	سیرالئون	-70%	۱۰۹	سیرالئون	-40%	۱۵۰	سیرالئون	-78%

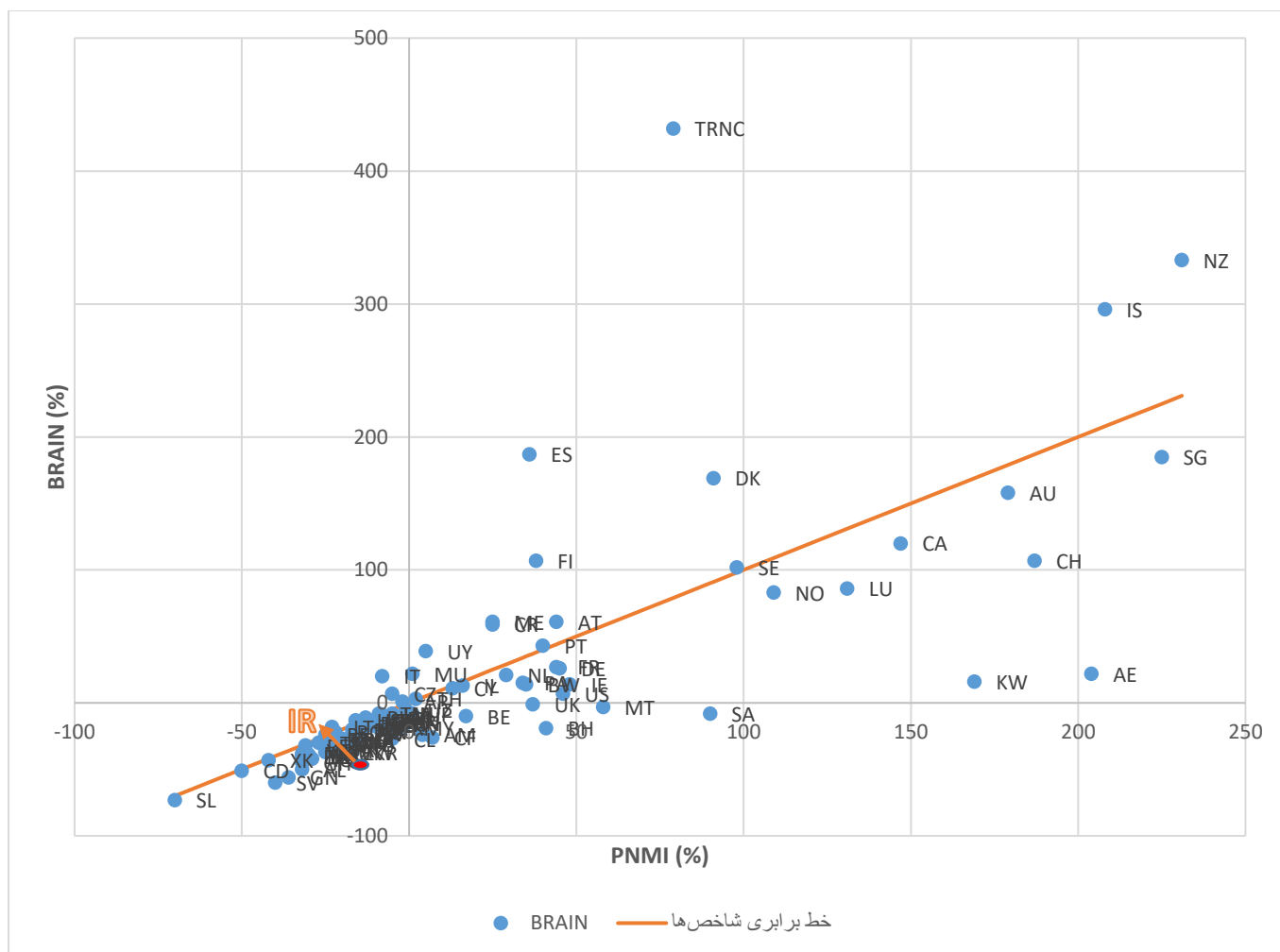
جایگاه ایران در شاخص جریان بالقوه مهاجرت بین کشورهای جهان

با ترکیب هر دو شاخص می توان دید بهتری نسبت به پتانسیل مهاجرت کشورها به دست آورد. در ادامه این گزارش ابتدا ترکیب شاخص جریان بالقوه مهاجرت با شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها و سپس با شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان و در نهایت دو شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان و جریان بالقوه جذب استعدادها، دو به دو بررسی خواهند شد.

۳-۱ شاخص جریان بالقوه مهاجرت و شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها

در نمودار ۲، نمایی کلی از شاخص PNMI و شاخص جذب استعداد (BRAIN) برای کشورهای ترسیم شده است.^۸

^۸ با توجه به نبود داده شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها برای ۴۱ کشور، این نمودار برای ۱۰۹ کشور باقیمانده رسم شده و کشور ایران با دایره قرمز مشخص شده است.

نمودار ۲: پراکندگی کشورها در دو شاخص جریان بالقوه مهاجرت و جذب استعدادها

این نمودار نشان می‌دهد که با توجه به مثبت و منفی بودن این دو شاخص حداقل چهار گروه قابل شناسایی است. البته نکته قابل توجه اینکه جمعیت این گروه‌ها بسیار متفاوت است: دو گروهی که دو شاخص علامت متفاوت دارند بسیار کم جمعیت هستند و نمونه خاص محسوب می‌شوند، و اکثر کشورها در دو گروه با علامت یکسان جای می‌گیرند. یعنی در حالت کلی می‌توان گفت رشد یا کاهش جمعیت تحصیلمکرده‌ها از رشد یا کاهش جمعیت کل تبعیت می‌کند. در ادامه به بررسی دقیق‌تر هر گروه می‌پردازیم.

• گروه اول: شاخص کل (+) و شاخص جذب استعدادها (-)

در این گروه هشت کشور عربستان، بلژیک، مالتا، بحرین، انگلیس، جمهوری آفریقای مرکزی، ارمنستان و ژاپن قرار دارند. بودن در این گروه به این معنی است که با این که این کشورها پتانسیل جذب جمعیت دارند، به دلایلی برای تحصیلمکرده‌ها جذاب نیستند. تفاوت دو امتیاز برای این کشورها بالاست و بیشترین تفاوت امتیاز در این گروه

متعلق به عربستان است که شاخص کلی در آن (۹۰) و شاخص جذب استعداد (۸-) است. این تفاوت فاحش گویای این است که کشور عربستان بیشتر برای افراد غیرتحصیلکرده جذابیت دارد. بحرین هم وضعیتی شبیه به عربستان دارد. وجود سه کشور توسعه یافته انگلیس، بلژیک و ژاپن نیز در این فهرست نیز جالب توجه است و گواه این است که این کشورها در جذب افراد تحصیلکرده به نسبت مهاجرت کل افراد با مشکل مواجه هستند.

• گروه دوم: شاخص کل (-) و شاخص جذب استعدادها (+)

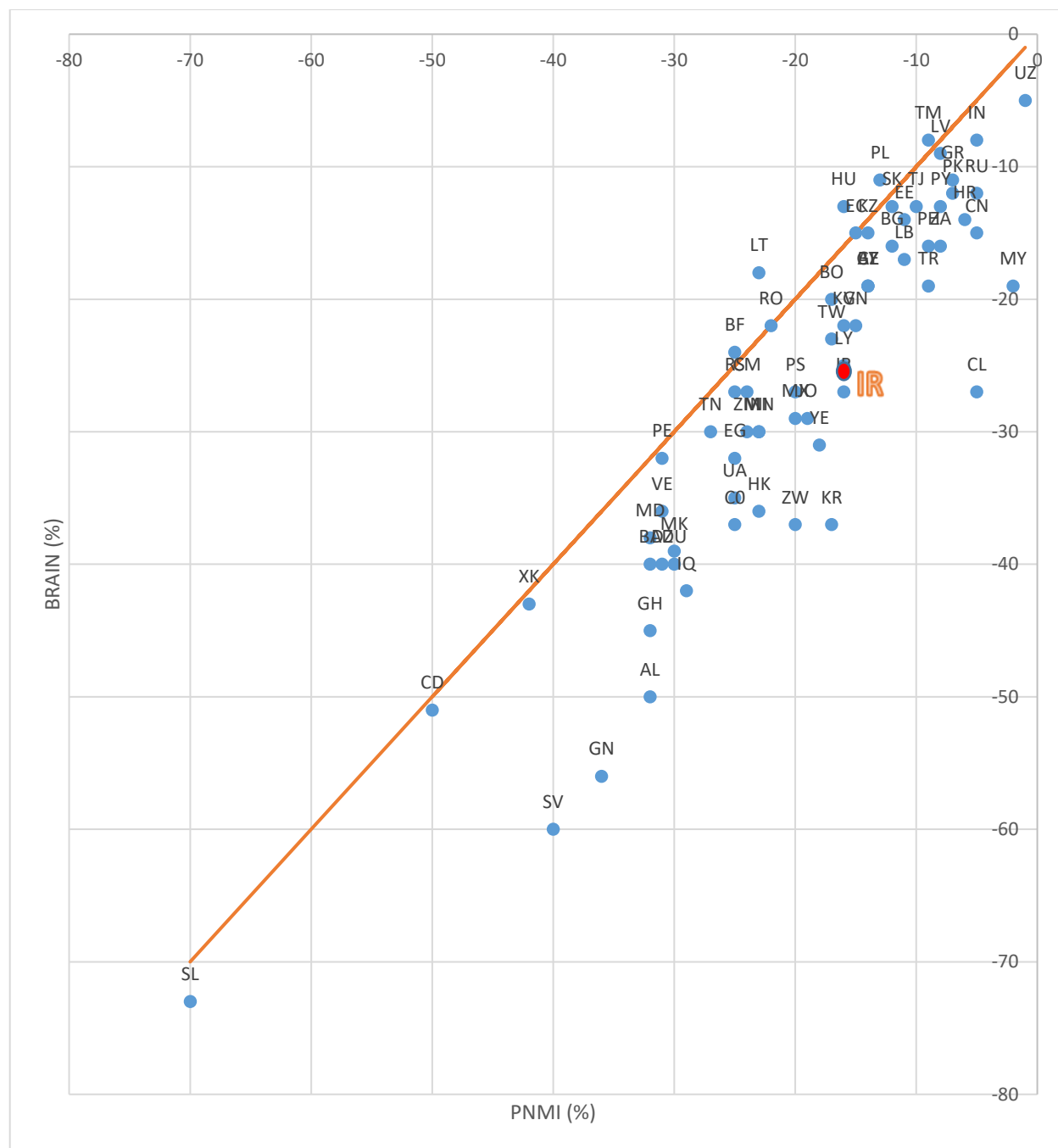
در این گروه فقط سه کشور آرژانتین، ایتالیا و جمهوری چک عضو هستند. امتیاز دو شاخص برای آرژانتین فاصله چندانی ندارد (۱،۲-) که تقریباً وضعیت خنثایی را نشان می‌دهد. اما دو شاخص در مورد ایتالیا و چک تفاوت قابل توجهی دارند. امتیاز (۸-) در شاخص کلی و (۲۰) در شاخص جذب استعدادهای ایتالیا نشان می‌دهد که این کشور پتانسیل کاهش جمعیت دارد ولی این کاهش جمعیت به نحوی خواهد بود که جمعیت تحصیلکرده‌ها بنسبت جمعیت فعلی تحصیلکردگان افزایش خواهد یافت.

• گروه سوم: شاخص کل (+) و شاخص جذب استعدادها (+)

۳۱ کشور (نزدیک یک سوم کشورها) عضو این گروه هستند. عضویت در این گروه به این معناست که کشور هم برای افراد عادی و هم برای تحصیلکرده‌ها جذاب است و در صورت نبود محدودیت جمعیت این کشورها به طور کلی و جمعیت تحصیلکرده‌ها افزایش پیدا می‌کند. البته جذابیت برای عموم و جذابیت برای تحصیلکرده‌ها برای این کشورها متفاوت است. برای فهم این تفاوت در نمودار خطی را رسم شده که نشان‌دهنده حالتی است که دو شاخص برابر هستند. کشورهایی که پایین این خط قرار می‌گیرند (مانند کانادا، آمریکا و نروژ) پتانسیل جذب عمومی بالاتری به نسبت پتانسیل جذب استعداد دارند. ولی کشورهایی که بالای این خط قرار می‌گیرند (مانند ایسلند، اسپانیا، قبرس شمالی، نیوزلند و دانمارک) کشورهایی هستند که بیشتر برای تحصیلکرده‌ها جذاب هستند.

• گروه چهارم: شاخص کل (-) و شاخص جذب استعدادها (-)

این گروه پرجمعیت‌ترین گروه بوده که ۶۷ کشور (حدود دو سوم کشورهای بررسی شده) عضو آن هستند. ایران هم با شاخص کلی (۱۶-) و شاخص جذب استعدادها (۲۷-) جزو این گروه است (نمودار ۳). کشورهای این گروه در صورت باز بودن مرزها، هم با کاهش جمعیت و هم با کاهش افراد تحصیلکرده روبه رو خواهند شد.

نمودار ۳: ایران در گروه چهارم - نسبت شاخص جریان بالقوه مهاجرت و جذب استعداد

از آنجایی که این کشورها مانند مجمع‌الجزایری حول خط تساوی شاخص‌ها قرار گرفته‌اند، می‌توان گفت که این دو شاخص در این کشورها نسبتاً نزدیک به هم هستند. نکته دیگری که این نمودار نشان می‌دهد بسیاری از کشورها، حتی کشورهایی مانند چین و هند، در این دو شاخص وضعیتی مشابه ایران دارند که در آن هم پتانسیل رشد جمعیت و هم پتانسیل رشد تحصیلات‌گرفته‌ها منفی است. یعنی دوسوم کشورهای مورد

مطالعه جذابیت پابینی برای عموم مردم جهان و تحصیلکرده‌ها دارند. البته این درجه عدم جذابیت به صورت طیف بوده و از کشوری همچون ازبکستان با امتیازهای (۵-، ۱-) به کشوری مانند سیرالئون (۷۳-، ۷۰-) می‌رسد.

۳-۲ شاخص جریان بالقوه مهاجرت و شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان

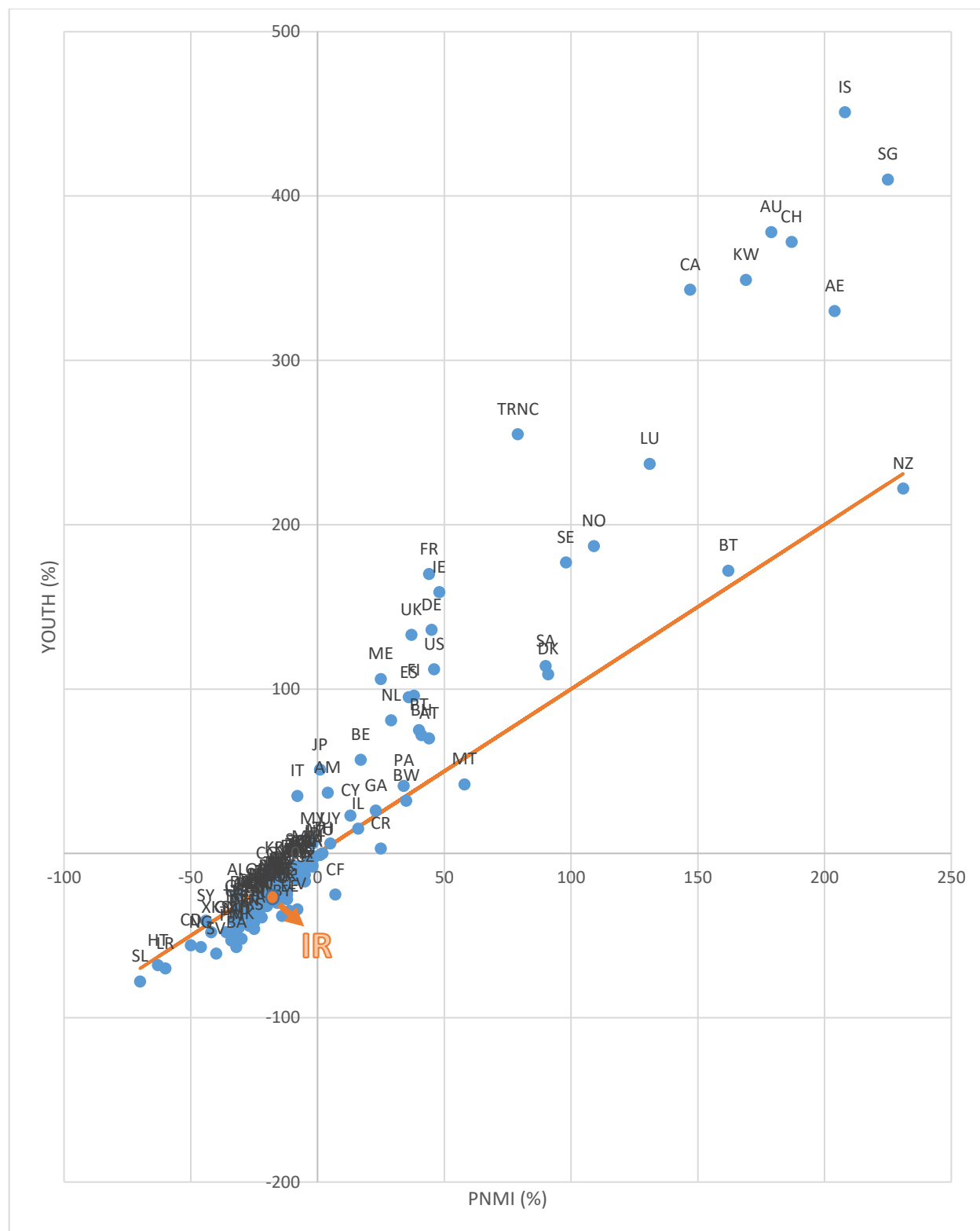
با رسم شاخص مهاجرت جوانان (YOUTH) به شاخص PNMI برای کشورها نمودار ۴ به دست می‌آید. در این نمودار هم با توجه به مثبت و منفی بودن این دو شاخص می‌توان چهار گروه را شناسایی کرد. البته نکته قابل توجه اینکه (مانند نمودار ۲) جمعیت این گروه‌ها بسیار متفاوت است: دو گروهی که دو شاخص علامت متفاوت دارند بسیار کم جمعیت هستند و نمونه خاص محسوب می‌شوند، و اکثر کشورها در دو گروه با علامت یکسان جای می‌گیرند. یعنی در حالت کلی می‌توان گفت رشد یا کاهش جمعیت جوانان از رشد یا کاهش جمعیت کل تبعیت می‌کند. در ادامه به بررسی دقیق‌تر هر گروه می‌پردازیم.

• گروه اول: شاخص کل (+) و شاخص مهاجرت جوانان (-)

در این گروه شامل دو کشور جمهوری آفریقای مرکزی (۲۵-، ۷) و موریتانی (۱-، ۱) قرار دارند. بودن در این گروه به این معنی است که با این که این کشورها پتانسیل جذب جمعیت دارند، به دلایلی برای جوانان کمتر جذاب هستند. تفاوت دو امتیاز برای این کشور جمهوری آفریقای مرکزی بالاست و نشان‌دهنده این است که این کشور پتانسیل کاهش ۲۵ درصدی جمعیت جوانان خود را دارد.

• گروه دوم: شاخص کل (-) و شاخص مهاجرت جوانان (+)

در این گروه فقط دو کشور ایتالیا (۳۵، ۸-) و مالزی (۶، ۲-) عضو هستند. در مورد مالزی تفاوت دو شاخص آنچنان معنادار نیست ولی کشور ایتالیا نمونه خاصی به شمار می‌آید. امتیاز دو شاخص برای ایتالیا نشان می‌دهد با اینکه کشور پتانسیل کاهش جمعیت دارد ولی این کاهش جمعیت به نحوی خواهد بود که جمعیت جوانان به نسبت جمعیت فعلی جوانان افزایش خواهد یافت. به عبارت دیگر کسانی که میل به ورود به کشور را دارند جوانتر از کسانی هستند که قصد خروج از کشور را دارند.

نمودار ۴: پراکندگی کشورها در دو شاخص کلی و شاخص مهاجرت جوانان

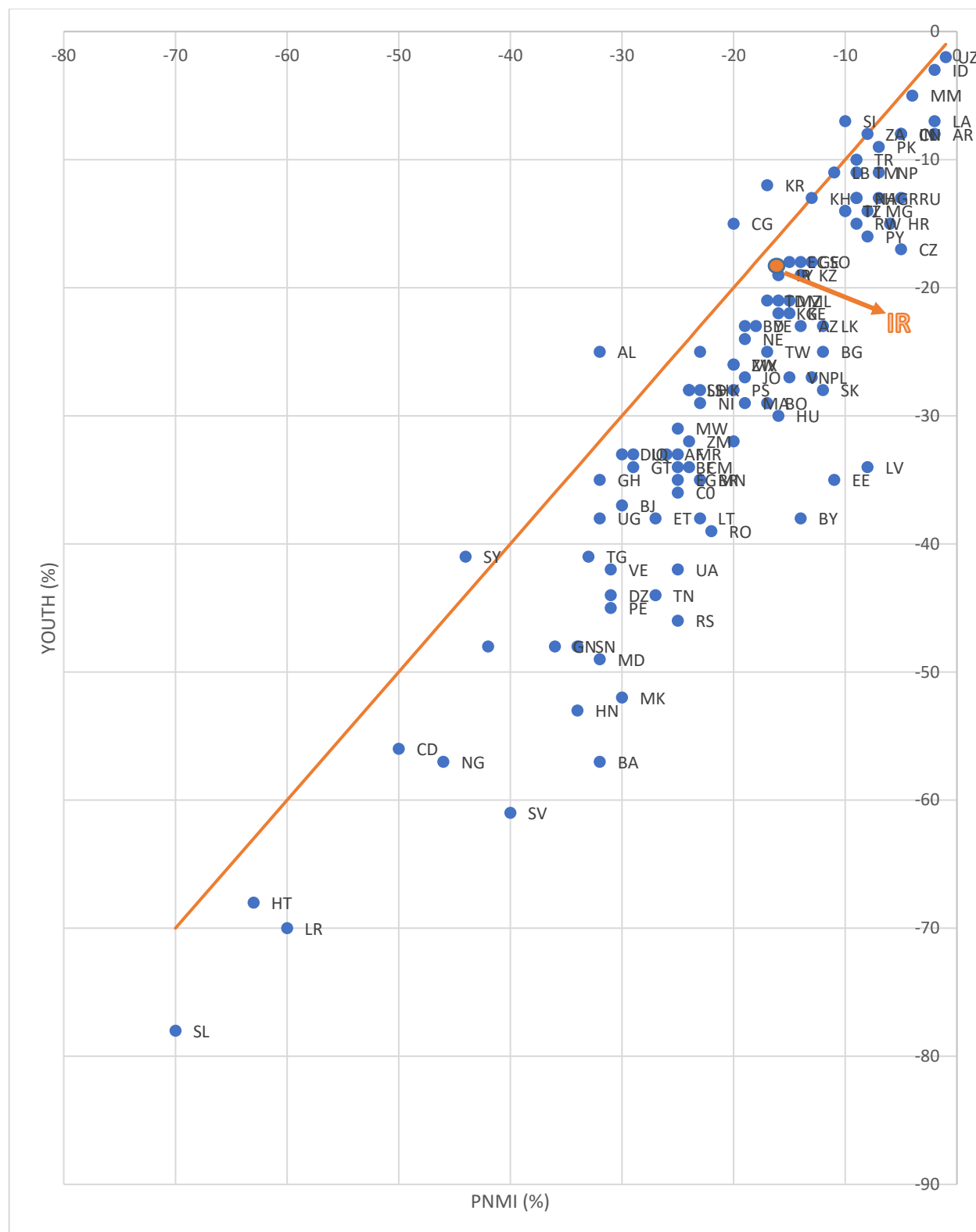
- گروه سوم: شاخص کل (+) و شاخص مهاجرت جوانان (+)

۳۹ کشور (بیش از یک چهارم کشورها) عضو این گروه هستند. عضویت در این گروه به این معناست که کشور هم برای افراد عادی و هم برای جوانان جذاب است و در صورت نبود محدودیت جمعیت این کشورها به طور کلی و جمعیت جوانان افزایش پیدا می کند. البته جذابیت برای عموم و جذابیت برای جوانان برای این کشورها متفاوت است. برای فهم این تفاوت در نمودار خطی را رسم شده که نشان دهنده حالتی است که دو شاخص برابر هستند. پنج کشوری که پایین این خط قرار می گیرند (نیوزلند، کاستاریکا، اسرائیل، بوتسوانا و مالتا) پتانسیل جذب عمومی بالاتری به نسبت پتانسیل جذب جوانان دارند. ولی بقیه ۳۴ کشوری که بالای این خط قرار می گیرند (مانند ایسلند، اسپانیا، قبرس شمالی، کویت، کانادا، سنگاپور) کشورهایی هستند که بیشتر برای جوان به نسبت جذابیت بیشتری دارند.

- گروه چهارم: شاخص کل (-) و شاخص مهاجرت جوانان (-)

این گروه پرجمعیت ترین گروه بوده که ۱۰۷ کشور (بیش از دوسوم کشورهای بررسی شده) عضو آن هستند. ایران هم با شاخص کلی (۱۶-) و شاخص مهاجرت جوانان (۱۹-) جزو این گروه است (نمودار ۵). کشورهای این گروه در صورت باز بودن مرزها، هم با کاهش جمعیت و هم با کاهش جمعیت جوانان روبه رو خواهند شد. همان طور که در نمودار مشخص است، اکثر کشورهای این گروه در زیر خط تساوی قرار دارند. یعنی عدم جذابیت این کشورها برای جوانان بیشتر از عدم جذابیت برای عموم مردم است. به عبارت دیگر می توان گفت عدم جذابیت این کشورها برای جوانان می تواند باعث کاهش جمعیت مردم شود.

از آنجایی که این کشورها (مخصوصاً برای کشورها با شاخص ۰ تا ۴۰-) مانند مجمع الجزایری حول خط تساوی شاخص ها قرار گرفته اند، می توان گفت که این شاخص پتانسیل جذب کلی با شاخص پتانسیل جذب جوانان در این کشورها نسبتاً نزدیک به هم هستند. نکته دیگری که این نمودار نشان می دهد بسیاری از کشورها، حتی کشورهایی مانند چین، کره جنوبی و هند، در این دو شاخص وضعیتی مشابه ایران دارند که در آن هم پتانسیل رشد جمعیت و هم پتانسیل رشد جوانان منفی است. یعنی دوسوم کشورهای مورد مطالعه جذابیت پایینی برای عموم مردم جهان و جوانان دارند. البته این درجه عدم جذابیت به صورت طیف بوده و از کشوری همچون ازبکستان با امتیازهای (۲-، ۱-) که وضعیت خنثایی دارد به کشوری مانند سیرالئون با امتیازهای بسیار پایین (۷۸-، ۷۰-) می رسد.

نمودار ۵: ایران در گروه چهارم، نسبت شاخص جریان بالقوه مهاجرت و شاخص جریان بالقوه جذب جوانان

۳-۳ شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها و شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان

با رسم شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان (YOUTH) به شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها، نمودار ۶ برای کشورها به دست می‌آید. در این نمودار هم با توجه به مثبت و منفی بودن این دو شاخص می‌توان چهار گروه را شناسایی کرد. البته نکته قابل توجه اینکه (مانند نمودار ۲) جمعیت این گروه‌ها بسیار متفاوت است: دو گروهی که دو شاخص علامت متفاوت دارند بسیار کم جمعیت هستند و نمونه خاص محسوب می‌شوند، و اکثر کشورها در دو گروه با علامت یکسان جای می‌گیرند. یعنی در حالت کلی می‌توان گفت رشد یا کاهش جمعیت تحصیلکرده از رشد یا کاهش جمعیت جوانان تبعیت می‌کند. در ادامه به بررسی دقیق‌تر هر گروه می‌پردازیم.

• گروه اول: شاخص مهاجرت جوانان (+) و شاخص جذب استعداد (-)

در این گروه هشت کشور عربستان، بلژیک، مالتا، بحرین، انگلیس، مالزی، ارمنستان و ژاپن قرار دارند. بودن در این گروه به این معنی است که با این که این کشورها پتانسیل جذب جوانان بالایی دارند، به دلایلی برای تحصیلکرده‌ها کمتر جذاب هستند. تفاوت دو امتیاز برای انگلیس (۱-، ۱۳۳) بالاست و نشان‌دهنده این است که این کشور بیشتر برای جوانان غیر تحصیلکرده جذاب است.

• گروه دوم: شاخص مهاجرت جوانان (-) و شاخص جذب استعداد (+)

در این گروه سه کشور جمهوری چک (۷، ۱۷-)، آرژانتین (۱، ۷-) و موریس (۲۲، ۱-) عضو هستند. در مورد آرژانتین تفاوت دو شاخص آنچنان معنادار نیست ولی دو کشور دیگر نمونه‌های خاصی به شمار می‌آیند. امتیاز دو شاخص برای جمهوری چک نشان می‌دهد با اینکه کشور پتانسیل جذب جوانانش منفی است و قابلیت از دست دادن جمعیت جوانش را دارد ولی این کاهش جمعیت به نحوی خواهد بود که جمعیت تحصیلکرده‌ها به نسبت جمعیت فعلی آنها افزایش خواهد یافت. به عبارت دیگر کسانی که میل به ورود به کشور را دارند، تحصیلکرده‌ها سهم بیشتری نسبت به جوانان دارند.

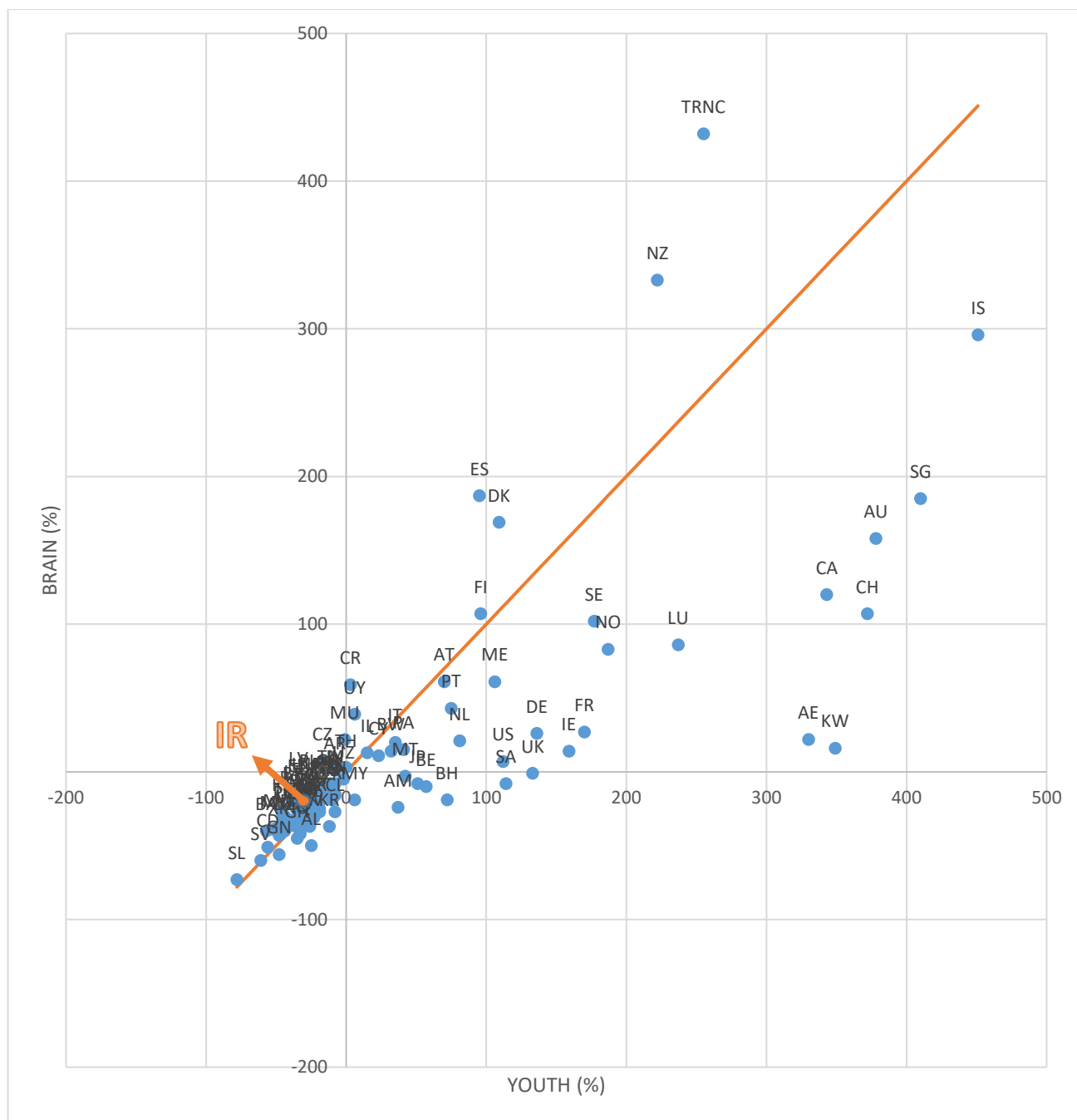
• گروه سوم: شاخص مهاجرت جوانان (+) و شاخص جذب استعداد (+)

۳۱ کشور از ۱۰۹ کشور (حدود یک سوم کشورها) عضو این گروه هستند. عضویت در این گروه به این معناست که کشور هم برای افراد تحصیلکرده و هم برای جوانان جذاب است و در صورت نبود محدودیت جمعیت تحصیلکرده‌ها و جمعیت جوانان در این کشورها افزایش پیدا می‌کند. البته جذابیت برای تحصیلکرده‌ها و جذابیت برای جوانان برای این کشورها متفاوت است. برای فهم این تفاوت در نمودار خطی را رسم شده که نشان‌دهنده حالتی است که دو شاخص برابر هستند. اکثر کشورها پایین این خط قرار گرفته‌اند که به معنای قابلیت جذب بیشتر جوانان نسبت به تحصیلکرده‌ها می‌باشد. هفت کشوری که بالای این خط قرار می‌گیرند (نیوزلند، قبرس

شمالی، اسپانیا، دانمارک، فنلاند، کاستاریکا و اروگوئه) پتانسیل جذب استعداد بالاتری به نسبت پتانسیل جذب جوانان دارند.

• گروه چهارم: شاخص مهاجرت جوانان (-) و شاخص جذب استعداد (-)

این گروه پرجمعیت‌ترین گروه بوده که ۶۹ کشور (حدود دوسوم کشورهای بررسی‌شده) عضو آن هستند. ایران هم با شاخص جذب استعداد (۲۷-) و شاخص مهاجرت جوانان (۱۹-) جزو این گروه است (نمودار ۶). کشورهای این گروه در صورت باز بودن مرزها، هم با کاهش جمعیت استعدادها و هم با کاهش جمعیت جوانان روبه‌رو خواهند شد. همان‌طور که در نمودار مشخص است، اکثر کشورهای این گروه حول خط تساوی قرار دارند. یعنی عدم جذابیت این کشورها برای جوانان با عدم جذابیت برای تحصیلکرده‌ها تقریباً یکسان است. برای اغلب این کشورها بخشی از جمعیت جوانان و بخشی از جمعیت تحصیلکرده‌ها علاقه‌مند به خروج از کشور هستند. در ایران هم‌پوشانی این دو گروه زیاد بوده و سیاستگذاران بایستی روی این مساله تمرکز کنند.

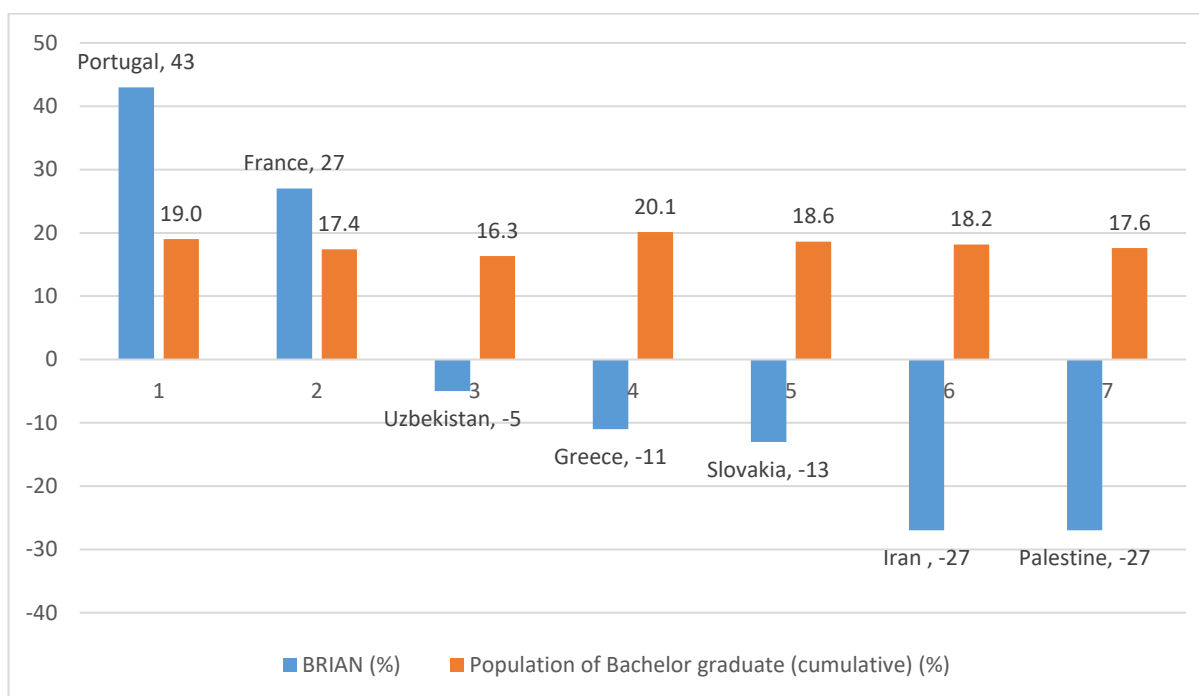
نمودار ۶: پراکندگی کشورها در شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها به نسبت شاخص جریان بالقوه مهاجرت جوانان

مقایسه شاخص جریان بالقوه استعدادها ایران با کشورهای مشابه از نظر درصد تحصیلمکرده ها

در درگاه سازمان یونسکو اطلاعاتی از درصد تحصیلمکردگان ۲۵ سال به بالا برای کشورها، در سالهای مختلف وجود دارد. آمار تحصیلمکردهای کارشناسی و بالاتر در ایران در سال ۲۰۱۶، برابر با ۱۸.۸٪ جمعیت می باشد.

شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها با توجه به میزان همین جمعیت اندازه‌گیری شده است. برای درک بهتر موقعیت ایران می‌توان آن را با کشورهای با حدود همین درصد تحصیلمکرده‌ها (کمتر یا بیشتر از ۲٪) مقایسه کرد. کشورهای پرتغال، فرانسه، ازبکستان، یونان، اسلواکی و فلسطین مشمول این شرط هستند و شاخص جریان بالقوه جذب استعدادها برای این کشورها در مقایسه با ایران در نمودار ۷ به نمایش درآمده است.

امتیاز این کشورها در این شاخص از ۴۳ (فرانسه) تا ۲۷- (ایران) تغییر کرده است. این بدان معناست که کشوری مثل فرانسه که درصد تحصیلمکرده‌ای مشابه ایران دارد، توان بسیار بیشتر برای نگهداشت و جذب تحصیلمکرده‌ها دارد. با فرض ایجاد فرصت، نسبت جمعیت تحصیلمکرده فرانسه به ایران به شدت تغییر خواهد کرد.

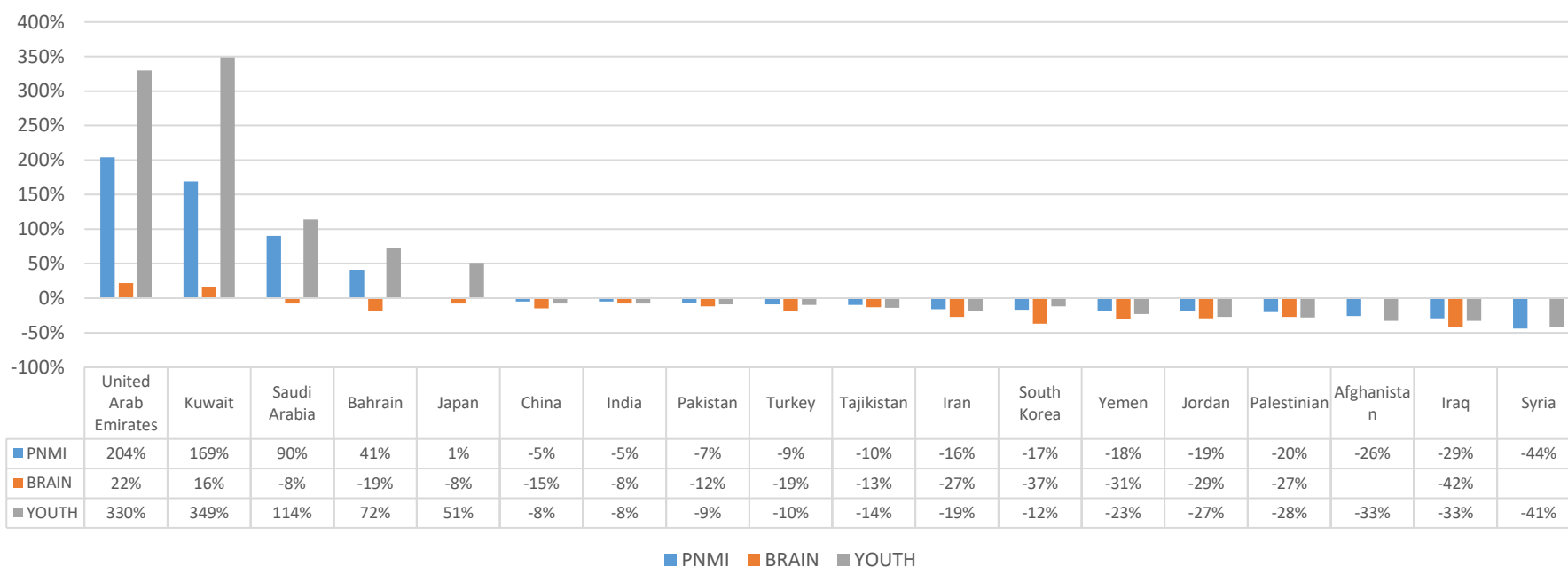

نمودار ۷: موقعیت ایران در مقایسه با کشورهای با درصد تحصیلمکرده برابر

۳-۴ جایگاه ایران در بین کشورهای منطقه

در این بخش برای درک بهتر وضعیت ایران در منطقه، امتیازهای سه شاخص پتانسیل مهاجرت ایران با کشورهای همسایه (بحرین، کویت، عربستان، پاکستان، ترکیه، اردن، افغانستان، سوریه و عراق) و همچنین کشورهای آسیایی توسعه یافته تر مانند ژاپن، چین، کره جنوبی و هند ترسیم شده‌اند (نمودار ۸).

شاخص‌های PNMI ایران در مقایسه با کشورهای آسیایی

نمودار ۸: شاخص‌های PNMI ایران در مقایسه با کشورهای آسیایی

در نمودار ۸ چند دسته قابل شناسایی است. دسته اول کشورهای عربستان، امارات، کویت و بحرین هستند که امتیازهای به نسبت بالایی در شاخص کلی پتانسیل مهاجرت دارند ولی جالب آنجاست که شاخص پتانسیل جذب تحصیلکرده‌ها بسیار پایین و برای دو کشور بحرین و عربستان منفی است. این نشان دهنده این است که این کشورها برای نیروی کار تحصیلکرده جذاب نیستند.

دسته دوم کشورهای ژاپن، چین، هند، پاکستان و ترکیه هستند که می‌توانند کاهش جمعیت داشته باشند ولی مقدار آن کمتر از ۱۰ درصد خواهد بود. البته کشور ژاپن هنوز هم برای جوانان جذاب است.

دسته سوم که شامل ایران، کره جنوبی، یمن، اردن و فلسطین هستند، جذابیت منفی قابل توجه دارند. کره جنوبی از نظر جذابیت برای تحصیلکرده‌ها وضعیت بغرنج تری دارد که در صورت امکان جمعیت استعدادهايش به میزان ۳۷ درصد کاهش خواهد یافت. دسته آخر که بدترین وضعیت را دارند، شامل کشورهای جنگ‌زده سوریه، افغانستان و عراق است که وضعیت سوریه از هم بدتر و جزو ده کشور نامطلوب به حساب می‌آید.

۴. منابع

-). Country Data Set Details (2005-2018). Retrieved from Gallup website: [^]Gallup (2018). https://www.gallup.com/services/177797/country-data-set-details.aspx?utm_source=link_news9&utm_campaign=item_245270&utm_medium=copy
- Gallup (2018). Potential Net Migration Index, Retrieved from Gallup website: http://news.gallup.com/migration/interactive.aspx?g_source=link_news9&g_campaign=item_245204&g_medium=copy
- N. Esipova, J. Ray and R. Srinivasan (2011): The World's Potential Migrants: Who They Are, Where They Want to Go, and Why It Matters. Gallup Inc.
- UNESCO (2018). Education: Population by minimum completed level of education (cumulative), Retrieved from UNESCO website: <http://data.uis.unesco.org>

۵. پیوست ها

پیوست ۱: مقدار سه شاخص PNMI برای ۱۵۰ کشور بررسی شده توسط گالوپ

کشور	نام اختصاری	PNMI	BRAIN PNMI	YOUTH PNMI	کشور	نام اختصاری	PNMI	BRAIN PNMI	YOUTH PNMI
Afghanistan	AF	-26%		-33%	Libya	LY	-16%	-25%	-19%
Albania	AL	-32%	-50%	-25%	Lithuania	LT	-23%	-18%	-38%
Algeria	DZ	-31%	-40%	-44%	Luxembourg	LU	131%	86%	237%
Argentina	AR	-2%	1%	-8%	Macedonia	MK	-30%	-39%	-52%
Armenia	AM	4%	-24%	37%	Madagascar	MG	-8%		-14%
Australia	AU	179%	158%	378%	Malawi	MW	-25%		-31%
Austria	AT	44%	61%	70%	Malaysia	MY	-2%	-19%	6%
Azerbaijan	AZ	-14%	-19%	-23%	Mali	ML	-15%		-21%
Bahrain	BH	41%	-19%	72%	Malta	MT	58%	-3%	42%
Bangladesh	BD	-19%		-23%	Mauritania	MR	-25%		-33%
Belarus	BY	-14%	-19%	-38%	Mauritius	MU	1%	22%	-1%
Belgium	BE	17%	-10%	57%	Mexico	MX	-20%	-29%	-26%
Benin	BJ	-30%		-37%	Moldova	MD	-32%	-38%	-49%
Bhutan	BT	162%		172%	Mongolia	MN	-23%	-30%	-35%
Bolivia	BO	-17%	-20%	-29%	Montenegro	ME	25%	61%	106%
Bosnia and Herzegovina	BA	-32%	-40%	-57%	Morocco	MA	-19%		-29%
Botswana	BW	35%	14%	32%	Mozambique	MZ	-16%		-21%
Brazil	BR	-23%		-35%	Myanmar	MM	-4%		-5%
Bulgaria	BG	-12%	-16%	-25%	Namibia	NA	-9%		-13%
Burkina Faso	BF	-25%	-24%	-34%	Nepal	NP	-7%		-11%
Cambodia	KH	-13%		-13%	Netherlands	NL	29%	21%	81%
Cameroon	CM	-24%	-27%	-34%	New Zealand	NZ	231%	333%	222%

Canada	CA	147%	120%	343%	Nicaragua	NI	-23%	-30%	-29%
Central African Republic	CF	7%	-26%	-25%	Niger	NE	-19%		-24%
Chad	TD	-17%		-21%	Nigeria	NG	-46%		-57%
Chile	CL	-5%	-27%	-8%	Northern Cyprus	TRNC	79%	432%	255%
China	CN	-5%	-15%	-8%	Norway	NO	109%	83%	187%
Colombia	CO	-25%	-37%	-36%	Pakistan	PK	-7%	-12%	-9%
Congo Brazzaville	CG	-20%		-15%	Palestinian Territories	PS	-20%	-27%	-28%
Congo Kinshasa	CD	-50%	-51%	-56%	Panama	PA	34%	15%	41%
Costa Rica	CR	25%	59%	3%	Paraguay	PY	-8%	-13%	-16%
Croatia	HR	-6%	-14%	-15%	Peru	PE	-31%	-32%	-45%
Cyprus	CY	13%	11%	23%	Philippines	PH	-9%	-16%	-13%
Czech Republic	CZ	-5%	7%	-17%	Poland	PL	-13%	-11%	-27%
Denmark	DK	91%	169%	109%	Portugal	PT	40%	43%	75%
Dominican Republic	DU	-30%	-40%	-33%	Romania	RO	-22%	-22%	-39%
Ecuador	EC	-15%	-15%	-18%	Russia	RU	-5%	-12%	-13%
Egypt	EG	-25%	-32%	-35%	Rwanda	RW	-9%		-15%
El Salvador	SV	-40%	-60%	-61%	Saudi Arabia	SA	90%	-8%	114%
Estonia	EE	-11%	-14%	-35%	Senegal	SN	-34%		-48%
Ethiopia	ET	-27%		-38%	Serbia	RS	-25%	-27%	-46%
Finland	FI	38%	107%	96%	Sierra Leone	SL	-70%	-73%	-78%
France	FR	44%	27%	170%	Singapore	SG	225%	185%	410%
Gabon	GA	23%		26%	Slovakia	SK	-12%	-13%	-28%
Georgia	GE	-14%	-19%	-18%	Slovenia	SI	-10%		-7%

Germany	DE	45%	26%	136%	Somalia	SO	-13%		-18%
Ghana	GH	-32%	-45%	-35%	South Africa	ZA	-8%	-16%	-8%
Greece	GR	-7%	-11%	-13%	South Korea	KR	-17%	-37%	-12%
Guatemala	GT	-29%		-34%	South Sudan	SD	-24%		-28%
Guinea	GN	-36%	-56%	-48%	Spain	ES	36%	187%	95%
Haiti	HT	-63%		-68%	Sri Lanka	LK	-12%		-23%
Honduras	HN	-34%		-53%	Sweden	SE	98%	102%	177%
Hong Kong	HK	-23%	-36%	-28%	Switzerland	CH	187%	107%	372%
Hungary	HU	-16%	-13%	-30%	Syria	SY	-44%		-41%
Iceland	IS	208%	296%	451%	Taiwan	TW	-17%	-23%	-25%
India	IN	-5%	-8%	-8%	Tajikistan	TJ	-10%	-13%	-14%
Indonesia	ID	-2%		-3%	Tanzania	TZ	-10%		-14%
Iran	IR	-16%	-27%	-19%	Thailand	TH	2%	3%	0%
Iraq	IQ	-29%	-42%	-33%	The Gambia	GM	-23%		-25%
Ireland	IE	48%	14%	159%	Togo	TG	-33%		-41%
Israel	IL	16%	13%	15%	Tunisia	TN	-27%	-30%	-44%
Italy	IT	-8%	20%	35%	Turkey	TR	-9%	-19%	-10%
Ivory Coast	CI	-20%		-32%	Turkmenistan	TM	-9%	-8%	-11%
Japan	JP	1%	-8%	51%	Uganda	UG	-32%		-38%
Jordan	JO	-19%	-29%	-27%	Ukraine	UA	-25%	-35%	-42%
Kazakhstan	KZ	-14%	-15%	-19%	United Arab Emirates	AE	204%	22%	330%
Kenya	KE	-15%		-22%	United Kingdom	UK	37%	-1%	133%
Kosovo	XK	-42%	-43%	-48%	United States	US	46%	7%	112%
Kuwait	KW	169%	16%	349%	Uruguay	UY	5%	39%	6%
Kyrgyzstan	KG	-16%	-22%	-22%	Uzbekistan	UZ	-1%	-5%	-2%
Laos	LA	-2%		-7%	Venezuela	VE	-31%	-36%	-42%

Latvia	LV	-8%	-9%	-34%	Vietnam	VN	-15%	-22%	-27%
Lebanon	LB	-11%	-17%	-11%	Yemen	YE	-18%	-31%	-23%
Lesotho	LS	-24%		-28%	Zambia	ZM	-24%	-30%	-32%
Liberia	LR	-60%		-70%	Zimbabwe	ZW	-20%	-37%	-26%